

Sygn. akt III AUa 625/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Alicja Kolonko (spr.)
Sędziowie	SSA Wojciech Bzibziak SSA Witold Nowakowski
Protokolant	Agnieszka Turczyńska

Przy udziale –

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2012r. w Katowicach

sprawy z odwołania S. S. (S. S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach

z dnia 29 grudnia 2011r. sygn. akt X U 1563/11

1. zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że prawo do emerytury przyznaje S. S. od dnia 26 czerwca 2011r., a w pozostałym zakresie oddala apelację,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz ubezpieczonego kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

/-/ SSA W. Bzibziak/-/ SSA A.Kolonko/-/ SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 625/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 czerwca 2011r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił S. S. przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednol. Dz.U. z 2009r. nr 153 poz. 1227 ze zm.) (ustawy o FUS) w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8 poz. 43 ze zm.), wobec nieuzyskania wieku emerytalnego oraz wykazania okresu pracy w szczególnych warunkach, wynoszącego do dnia 1.01.1999r. jedynie 7 lat 9 miesięcy i 29 dni zamiast co najmniej 15 lat.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury.

Podniósł, że w okresie od 3 sierpnia 1971r. do 31 marca 1989r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w M., formalnie na stanowisku ślusarza, gdyż takie ma wykształcenie, w praktyce jednak od początku jako mechanik samochodowy a następnie wydawca paliw. Wniósł o przesłuchanie na tę okoliczność świadków J. S.

i L. R..

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując dotychczasowe stanowisko i podając, że uwzględnił okresy pracy w szczególnych warunkach z tego właśnie przedsiębiorstwa – w rozmiarach wskazanych przez samo przedsiębiorstwo w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2011r. sygn. X U 1563/11 Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając ubezpieczonemu prawo do wcześniejszej emerytury od daty wniosku oraz zasądzając na jego rzecz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 120 zł.

W oparciu o zeznania świadków J. S. i L. R. Sąd ustalił, że ubezpieczony pracował w Przedsiębiorstwie (...) w M. jako mechanik sprzętu ciężkiego na hali, głównie w kanałach, gdyż tam można było dokonać nie tylko napraw, ale wymiany olejów, smarowania resorów i osi naprawianego sprzętu. Praca wykonywana była w warunkach szkodliwych nie tylko z uwagi na wykonywanie jej w kanałach, ale na zanieczyszczenie powietrza smarami i spalinami. Na terenie przedsiębiorstwa znajdowała się także stacja benzynowa, którą ubezpieczony obsługiwał. Do jego obowiązków należało odebranie samochodu przywożącego paliwo, zmierzenie jego zawartości, przyjęcie paliwa do zbiorników, pomiar poziomu paliwa w zbiornikach oraz jego wydawanie.

Sąd stwierdził, że w aktach osobowych ubezpieczonego znajdują się dokumenty, określające jego stanowisko pracy jako mechanika sprzętu ciężkiego, montera maszyn budowlanych oraz mechanika i wydawcy paliw. Sąd uznał, że zeznania świadków korespondują z treścią akt osobowych ubezpieczonego.

Przywołując uregulowania art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o FUS, a także przepis § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. Sąd uznał, że praca ubezpieczonego w charakterze montera sprzętu ciężkiego w kanałach remontowych a następnie wydawcy paliw na stacji paliw była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i nosiła cechy pracy w szczególnych warunkach. Tym samym cały okres pracy ubezpieczonego w (...) nosił cechy pracy w warunkach szczególnych, a ubezpieczony wykazał na dzień 1.01.1999r. ponad 15 - letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy, zarzucając naruszenie przepisu art. 233 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej ceny dowodów poprzez dokonanie ustaleń faktycznych z naruszeniem zasady wszechstronnego rozważenia całego zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz wyciągnięcie wniosków, które nie znajdują oparcia w zebranych materiałach dowodowych, a w szczególności poczynienie ustaleń na podstawie zeznań świadków, które pozostają w sprzeczności zarówno ze świadectwem pracy jak i świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Zarzucał także naruszenie przepisu art. 184 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 w zw. z art. 32 ustawy o FUS oraz § 2 ust. 1 i § 4 w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, skutkujące przyznaniem prawa do wcześniejszej emerytury pomimo, że ubezpieczony ani nie ukończył wieku 60 lat, ani nie wykazał co najmniej 15 - letniego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Powołując się na powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie tegoż wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zarzucał, że z zapisów w aktach osobowych ubezpieczonego z (...) wynika, iż ubezpieczony wykonywał pracę ślusarza, robotnika warsztatowego – mechanika samochodowego oraz mechanika samochodowego - wydawcy paliw, a w początkowej fazie zatrudnienia pracował także jako mechanik - monter maszyn budowlanych, co nie jest pracą w warunkach szczególnych. Pracodawca wydał ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, obejmujące jedynie niektóre okresy.

Ponadto w dacie złożenia wniosku o emeryturę (7 czerwca 2011r.) ubezpieczony nie ukończył jeszcze wieku 60 lat. Nastąpiło to dopiero w dniu (...), zatem przyznanie prawa do świadczenia nastąpiło za okres przed uzyskaniem wieku emerytalnego.

Ubezpieczony wniósł o oddalenie apelacji co do zasady podnosząc, że ani jednego dnia nie przepracował jako ślusarz. Przyznał błędność rozstrzygnięcia co do daty przyznania świadczenia i w tym zakresie wnioski apelacji poparł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacji nie można odmówić słuszności, jednak w stopniu mogącym uzasadniać jedynie częściową korektę rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

Podziela Sąd Apelacyjny zastrzeżenia apelującego co do oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. W szczególności brak jest podstaw do ustalenia, że cały okres pracy ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w M. był okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Przeczą temu w sposób zdecydowany dokumenty zawarte w aktach osobowych ubezpieczonego, których oceny Sąd I instancji dokonał w sposób zbyt pobieżny.

Przede wszystkim ze skierowania z dnia 3.08.1971r. wynika, że ubezpieczony został skierowany do pracy w w/w przedsiębiorstwie na stanowisko ślusarza. Na takie samo stanowisko pracy – ślusarza – wskazuje zarówno umowa o pracę, jak i karta badania nowowstępującego, a także tzw. karta obiegu (por. w/w dokumenty w a.os.). Praca ślusarza bez wątplenia nie jest wymieniona jako praca wykonywana w szczególnych warunkach pod żadną z pozycji załączników A i B do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.

Dopiero od dnia 2 maja 1973r. ubezpieczonemu powierzono wykonywanie obowiązków robotnika warsztatowego – mechanika samochodowego. Od tego też momentu, tj. od 2.05.1973r. aż do dnia rozpoczęcia odbywania zasadniczej służby wojskowej,

tj. do 15.02.1974r., ubezpieczony posiada świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach – przy naprawie pojazdów mechanicznych wykonywanej w kanałach remontowych, wymienionej w wykazie A dział XIV poz. 16 załącznika do w/w rozporządzenia Rady Ministrów i okres ten jest uznany przez organ rentowy za niesporny.

Po zakończeniu odbywania zasadniczej służby wojskowej – z dniem 17 grudnia 1974r. ubezpieczony został przyjęty na stanowisko mechanika sprzętu ciężkiego na bazie sprzętu w K. przy ul. (...) (por. angaż) i pracę w tym charakterze kontynuował do dnia 31 grudnia 1981r. Również i ten okres jest między stronami niesporny jako okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach na stanowisku przy naprawie pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych.

Z dniem 1 stycznia 1982r. ubezpieczony został przeniesiony ze stanowiska mechanika na stanowisko wydawcy paliw i produktów naftowych (por. pismo z 15.7.1982r. – k. 25 a.os.)

Od tej pory stanowisko pracy ubezpieczonego określane jest jako magazynier - wydawca paliw bądź wydawca paliw, z wyraźnym wskazaniem, że warunki pracy pozostają bez zmian (por. np. k. 24, 23, 22, 19 a.os.).

W dniu 9 września 1986r. ubezpieczony zwracał się do zakładu pracy z „rezygnacją z dotychczas zajmowanego stanowiska tzn. wydawcy paliw”. Przełożony na wniosek tym zamieścił adnotację, że na terenie Centralnej Bazy Sprzętowo-Transportowej w M. nie ma żadnej innej osoby przeszkolonej w zakresie obsługi stacji paliw (por. pismo – k. 18 a.os.). Z pisma tego w sposób jednoznaczny wynika, że ubezpieczony był jedyną osobą zajmującą się dystrybucją paliw w w/w centralnej bazie transportowej.

Z dnia 1 października 1986r. pochodzi pismo kierownika Centralnej Bazy Sprzętowo-Transportowej, w którym prosi on dyrektora naczelnego o zmianę zaszeregowania ubezpieczonego z pracownika umysłowego na pracownika fizycznego i wyjaśnia,

że dotychczas przyjęta stawka 44,70 zł/godz. w „systemie łamanym – część jako pracownik umysłowy, część jako pracownik fizyczny” sprawia trudności w naliczaniu ekwiwalentu za urlop, zasiłku chorobowego i innych należności (por. pismo – k. 17 a.os.). W ślad za tym ubezpieczonemu powierzono stanowisko określone jako „mechanik - wydawca paliw”

ze stawką 57,50 zł/godz. i ze wskazaniem, że pozostałe warunki umowy pozostają bez zmian (k. 16 a.os.).

Z dokumentu tego wynika zatem, że zmiana określenia stanowiska pracy ubezpieczonego na „mechanik-wydawcę paliw” miała znaczenie jedynie dla sposobu ustalenia wysokości jego wynagrodzenia, nie oznaczała natomiast zmiany wykonywanej przezeń pracy.

Ubezpieczony rozwiązał stosunek pracy z dniem 31 marca 1989r. po uprzednim przekazaniu stacji paliw w drodze „pełnej inwentaryzacji” (por. pismo ubezp. z 22.03.1989r. – w a.os.), co wskazuje na fakt, że nadal on ponosił odpowiedzialność majątkową za tę stację.

Omówione wyżej dokumenty potwierdzają, zdaniem Sądu Apelacyjnego, ustalenie, że w okresie od dnia 1 stycznia 1982r. do 31 marca 1989r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę wydawcy paliw i produktów naftowych.

Praca ta odpowiada pracy przy magazynowaniu (...) oraz dystrybucji ropy naftowej i jej produktów, wymienionej w dziale IV poz. 19 załącznika A do w/w rozporządzenia z dnia 7.02.1983r.

Wprawdzie zarządzenia resortowe i zamieszczone w nich wykazy resortowe wydane na podstawie § 1 ust. 2 i 3 w/w rozporządzenia z dnia 7.02.1983r. mają jedynie charakter informacyjny, techniczno - porządkujący, uściślający oraz mogą mieć znaczenie w sferze dowodowej, stanowiąc podstawę domniemania faktycznego, jednakże dodać wypada, że obowiązujące w resorcie Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, a do takiego niewątpliwie należało Przedsiębiorstwo (...)w M., w którym ubezpieczony pracował w spornym okresie, zarządzenie nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.Urz. MRiRW z 1988r. nr 2 poz. 4) w części B przewidywało stanowiska pracy występujące w zakładach rolnictwa leśnictwa, branży przemysłowych leśnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, równoważne pracom wykonywanym w szczególnych warunkach - w Działach: (m.in.) IV Chemii, (...), XIV Prac Różnych, a pośród nich w dziale IV (Chemii) pod poz. 19 pkt 1- operator urządzeń dozujących, zaś w pkt 3 – robotnik magazynowy surowców i paliw. (Na marginesie – w dziale XIV – pod poz. 16 wymienione są prace montera mechanika wykonywane przy naprawie pojazdów samochodowych w kanałach remontowych, czyli uwzględnione powyżej).

Fakt, że nie wydano ubezpieczonemu świadectwa wykonywania pracy

w szczególnych warunkach za okres pracy na stanowisku wydawcy paliw, nie może być uznany za okoliczność decydującą, gdyż świadectwo takie za poprzedni okres wystawił nie wprost pracodawca bezpośrednio po zakończeniu stosunku pracy, lecz dopiero syndyk – ex post, a zatem czynił to wyłącznie na podstawie dokumentacji omówionej przez Sąd Apelacyjny powyżej. Niewydanie takiego świadectwa w świetle wskazanych dokumentów było nieprawidłowe.

Okres pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w szczególnych warunkach na stanowisku wydawcy paliw i produktów naftowych, a uwzględniony dodatkowo przez Sąd Apelacyjny, trwał od 1 stycznia 1982r. do 31 marca 1989r., wynosił zatem **7 lat i 3 miesiące**. Łącznie z dotychczas uwzględnionym przez organ rentowy okresem **7 lat 9 miesięcy i 29 dni** daje okres ponad 15 lat (**15 lat 29 dni**), bez konieczności odnoszenia się dodatkowo do zagadnienia zaliczania jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej, poprzedzonego taką pracą, wykonywaną również po powrocie do zatrudnienia po zakończeniu służby.

Zasadnie należało zatem uznać, że S. S. istotnie wykazał spełnienie wszystkich przesłanek do nabycia prawa do emerytury, określonych przepisami art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy o FUS w zw. z § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.

Jednak, jak słusznie wskazał organ rentowy, spełnienie ostatniej przesłanki nastąpiło już po złożeniu wniosku (tj. po dniu 7 czerwca 2011r.), bowiem ubezpieczony ukończył 60 lat dopiero z dniem (...).

W świetle zatem przepisu art. 129 ust. 1 ustawy o FUS dopiero od dnia następnego, tj. 26 czerwca 2011r., uzyskał prawo do emerytury.

Dlatego też w zakresie daty przyznania prawa do świadczenia Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok, z mocy art. 386 § 1 kpc, w pozostałym zakresie oddalając apelację, na mocy art. 385 kpc.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 kpc w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. nr 163 poz. 1349 ze zm.).

/-/ SSA W. Bzibziak/-/ SSA A.Kolonko/-/ SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek